

Právní postavení pozůstalého manžela

Abstrakt

Tématem rigorózní práce je právní postavení pozůstalého manžela. V úvodu této práce jsem se zaměřila na smrt manžela, kterou se stává druhý manžel manželem pozůstalým. V rámci této kapitoly jsem přihlédla jak k hmotně-právním, tak k procesně-právním aspektům právní úpravy, tedy k dokazování smrti, včetně řízení o určení data smrti, ale i k domněnce smrti, včetně nevěstnosti. Pokusila jsem se pak poukázat na problematiku určování data smrti, spojenou s dědickým právem.

V rámci druhé kapitoly věnující se postavení pozůstalého manžela z hlediska dědického práva jsem se zaměřila na dědické právo jako takové, včetně dědické nezpůsobilosti a svéprávnosti. V rámci tohoto tématu jsem se pokusila rozebrat postavení pozůstalého manžela jako zákonného dědice (jeho postavení v rámci první a druhé dědické třídy), na manžela jakožto nezpůsobilého dědice, též jako dědice závětního a nakonec jako dědice z dědické smlouvy. Snažila jsem se též zamyslet nad otázkou, proč není v právní úpravě České republiky považován pozůstalý manžel za dědice nepominutelného, ačkoli v jiných právních úpravách manžel nepominutelným dědicem je.

Další kapitola se zabývala postavením pozůstalého manžela z hlediska společného jmění manželů. Zprvu bylo nutné vymezit pojem společného jmění manželů, jakož i druhy režimů společného jmění manželů v České republice. V rámci této kapitoly jsem se zaměřila dále na důsledky spojené se smrtí jednoho z manželů, tedy na zánik společného jmění manželů a vypořádání společného manželů, ale i na specifické situace s tím související, včetně pozůstalostního řízení.

Konečně poslední kapitola se zabývala zabezpečením pozůstalého manžela, kdy byla zejména zohledněna právní úprava v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, který přinesl do právní úpravy nové typy zabezpečení, které mají za cíl posílit postavení pozůstalého manžela.

Cílem této rigorózní práce bylo zhodnocení současné právní úpravy zabývající se tematikou právního postavení pozůstalého manžela, včetně vymezení určitých úskalí, která tato úprava skýtá. V rámci jednotlivých kapitol jsem se též pokusila stručnou komparaci současné právní úpravy a úpravy předešlé, jakž to i o komparaci právní úpravy České republiky a jiných zemí.

Klíčová slova: manžel, smrt, dědic